

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

**Циклова комісія професійно-практичної
підготовки (спеціальність «Дошкільна освіта»)**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ, ПРАКТИКУМ З
ВИРАЗНОГО ЧИТАННЯ
освітньо-професійний ступінь «Фаховий молодший бакалавр»**

Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Освітня кваліфікація: Фаховий молодший бакалавр дошкільної освіти

Професійна кваліфікація: Вихователь закладу дошкільної освіти

Затверджено на засіданні циклової комісії
професійно-практичної підготовки
(спеціальність «Дошкільна освіта»)
Протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Література для дітей дошкільного віку, практикум з виразного читання
Викладач (-і)	Чупровська Марта Ярославівна
Контактний телефон викладача	+380501538525
E-mail викладача	marta.chuprovska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ECTS, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Предметом вивчення навчальної дисципліни є: «Література дітей дошкільного віку, практикум з виразного читання» – інтегрована дисципліна, компонентами якої є українська дитяча література, зарубіжна дитяча література, теорія літератури та виразне читання	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення навчальної дисципліни є: Розкрити роль і місце дисципліни в підготовці майбутнього вихователя, фундаментальність художньої літератури для дитячого розвитку в плані розширення інтелектуального, морального, естетичного розвитку та кругогляду дітей. Основними цілями вивчення дисципліни є: формування у здобувачів фахової передвищої освіти системи знань про дитячу літературу як органічну частину художньої літератури, її специфічні особливості та етапи становлення в історико-літературному та культурологічному контексті; ознайомити із творами української та зарубіжної дитячої літератури, виробити вміння літературознавчого аналізу художніх текстів та навички роботи з критичною та теоретичною літературою з предмета; самостійної роботи з дитячою книгою та періодикою. Навчити використовувати здобуті знання й вміння у професійній діяльності: розвивати й удосконалювати практичні навички використання.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
ІК. Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово СК-4. Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку основ здорового способу життя, здоров'язбережувальних навичок СК-9. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів) СК-12. Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку елементарних уявлень про різні види мистецтва та засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності в різних видах мистецтва СК-14. Здатність до саморозвитку та самореалізації з використанням перспективного педагогічного досвіду, освітніх інновацій у професійній діяльності РН-6. Формувати моральні цінності у дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку відповідно до морально-етичних норм; застосовувати весь спектр психолого-	

педагогічних заходів, засобів і педагогічних впливів для реалізації завдань національного, патріотичного, духовного, фізичного, морального, розумового, правового, трудового, екологічного, економічного, гендерного, статевого, міжкультурного, естетичного виховання дітей раннього та переддошкільного віку

РН-8. Визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються у роботі з дітьми дошкільного (раннього та переддошкільного) віку

РН-9. Визначати особливості, завдання, зміст, способи організації специфічно дитячих видів діяльності (предметно-практичної, ігрової, пізнавальної) та організовувати їх відповідно до освітніх програм

РН-17. Формувати національно-патріотичні почуття у дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку, а також ціннісне ставлення до культурних надбань українського народу, повагу до представників різних національностей та культур

РН-21. Уміти усно, письмово спілкуватись українською та іноземною мовами

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
семінарські, практичні заняття	30
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
V	012 Дошкільна освіта	3	нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	семінарські	сам. роб
Вступ. Дитяча література – органічна складова художньої літератури. Своєрідність, специфіка дитячої літератури.	2	2	
Особливості читання творів різних жанрів.	2	4	20
Народнопоетична творчість для дітей	4		
Народнопоетична творчість для дітей. Малі фольклорні жанри		2	10
Контрольна робота		2	10
Міфологія як джерело дитячої літератури		2	10
Давня українська література для дітей (XI-XVIII ст.)	2		
Світова література для дітей. Літературна казка	4		
Світова література XIX століття (Е.Т.Гофман, брати Грімм, Сельма Лагерлеф, Р.Кіплінг)		2	5

Світова література XX століття (Уолт Дісней, Джані Родарі, Ян Олаф Екхольм, Альф Прейсен, Отфрід Пройслер)		2	5
Контрольна робота			10
Нова література для дітей	4		
Нова література для дітей (Т.Шевченко, Олена Пчілка, Л.Глібов, Іван Франко, Леся Українка)		2	10
Літературна казка XIX століття (Марко Вовчок, Іван Франко, Леся Українка, М. Коцюбинський, Б. Грінченко, Олена Пчілка)		2	5
Новітня література для дітей	4		
Новітня література (О. Іваненко, М. Пригара, М.Познанська, М. Підгірянкa, Т. Коломієць, О.Журлива)		2	10
Новітня література (В.Сухомлинський, В.Симоненко)		2	5
Творчість митців української діаспори для дітей	2		
Література для дітей на сучасному етапі	4		
Література для дітей на сучасному етапі (Ю. Бедрик, В. Голобородько, Галина Малик, Г.Кирпа, М. Савка, О.Сенатович, О. Дерманський, М.Павленко)		4	10
Письменники Прикарпаття - дітям	2		10
Контрольна робота		2	
Всього	30	30	120

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Максимальна кількість балів – 100. Залік.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована (усна, письмова, тести).

7. Політика навчальної дисципліни

1. *Письмові роботи* виконуються відповідно до тематики лекцій, семінарських, практичних занять, зазначених у силабусі.
2. *Академічна доброчесність*. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про

Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

3. *Відвідування занять*. Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно з розкладом. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.). Здобувач освіти зобов'язаний Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті.

Порядок та організація контролю знань здобувачів фахової передвищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», введеного в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 03 жовтня 2024 р. № 840. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/10/09-01.1_2023-polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-u-vidokremlenomu-strukturnomu-pidrozdiili.docx.pdf.

4. *Неформальна освіта*. Результати неформальної освіти зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна:

Богданець-Білокаленко Н. Українська дитяча література. Маловідомі твори українських письменників II половини XIX ст. –I половини XX ст.: навчальний посібник. Видання друге, доповнене і перероблене. Київ: Видавничий Дім “Слово”, 2009. 280 с.

Богданець-Білокаленко Н.І. Дитяча література. Твори українських письменників II половини XX ст. – початку XXI ст. Навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. 480 с.

Дитяча література. Хрестоматія. Маловідомі твори українських письменників 2 половини XIX – 1 половини XXст.: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. К.: Слово, 2006. 254 с.

І в мене був свій рідний край... Хрестоматія української діаспорної літератури для дітей і юнацтва /укладач М. В. Варданян. Харків : АССА, 2019. 704 с.

Качак Т. Б. Українська література для дітей: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2016. 352 с.

Качак Т. Б., Круль Л. М. Зарубіжна література для дітей: підручник. К.: Академвидав, 2014. 416 с.

Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література з методикою навчання літературного читання. Методичні рекомендації. Івано-Франківськ, 2017.

Качак Т. Дитяча література в незалежній Україні: тенденції розвитку, яскраві постаті, знакові тексти. «Бібліотечка «ДИВОСЛОВА». 2015. № 4. 64 с.

Кизилова В. В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник для студ. вищих навч. закл. Старобільськ: Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2015. 236 с.

Коваль Г. П., Захарчук З. О. Практикум з виразного читання: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Астон, 2014. 124 с.

Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах. / [авт.-укладач. Ю.Ковалів]. К.: ВЦ «Академія», 2007.

Овдійчук Л.М. Сучасна проза для дітей: жанрово-стильові особливості. LAP Lambert Academic Publishing, 2018.182 с.

Олійник Г. А. Виразне читання. Основи теорії: посібник для вчителів / Г. А. Олійник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 224 с.

Пасинок В. Г. Основи культури мовлення: навч. посібник / В. Г. Пасинок. – К.: Видавництво «Ліра-К», 2012. – 186 с.

Тетяна Качак, Лариса Круль.Змістові та методичні аспекти вивчення дисципліни «Виразне читання» студентами педагогічних спеціальностей//Гірська школа українських Карпат.- №22, 2020.С.105 – 111.

Ткаченко А. Мистецтво слова (вступ до літературознавства): Підручник для студ. гуманіт. спец.вузів. К. : Правда Ярославичів, 2010. 448с.

ХРЕСТОМАТІЇ І МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ У НАЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗДО

Андрущенко Т. К., Лохвицька Л. В. Барвисте життя: хрестоматія для читання дітям дошкільного віку. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 344 с.

Білан О. І. Веселий дзвіночок. Книга для читання в дошкільному навчальному закладі. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 384 с.

Богуш А. М., Попова І. І. Весела скарбничка дідуся Сміховика: літературно-художня збірка для читання дітям дошкільного віку. Тернопіль : Мандрівець, 2016. 272 с.

Зарубіжна література для дітей: хрестоматія / упоряд.: А.І. Мовчун [та ін.]. К.: Арій, 2011. 592 с.

Касдепке Г. Міфи для дітей. Львів: Урбіно. 2016. 256.

Рідне слово. Хрестоматія дитячої літератури. У 2-х книгах. /Упоряд. А.Мовчун, З. Варавкіна. К.: Арій, 2007.

Хрестоматія для читання. Твори для дітей 5 року життя / уклад. А.А. Ємець, О.М.Коваленко, О.В.Шапка. Х.: Вид. група «Основа», 2017. 256 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

Каратенова Г. Книжки, що не зраджують [Про дитячих письменників. В.Нестайко].

Українська мова і література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2017. №3. С.108 –114.

Марченко Н.П. «...вірші для малят були в мене для радості й злагоди з самою собою і світом...» : книгознавча розвідка за творчістю Тамари Коломієць». Коломієць Тамара Панасівна: біобібліогр. покажч Нац. б-ка України для дітей; наук. ред. А. І. Гордієнко ; уклад. Н. В. Загайна ; книгозн. ст. Н. П. Марченко. Київ: [б. в.], 2020. С.5-29

Марченко Н.П. Не задля теоретичних абстракцій: До питання розрізнення понять “дитяча книга”, “дитяча література” та “література про дітей та дитинство // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України.1996. №11. С. 3 – 5.

Моренець В. Малий світ: Про дитячу літературу. Дніпро. 2019. №7. С.116 – 122.

Овдійчук Л. М. Жанрово-стильові особливості сучасної авторської казки // Літератури світу: поетика, ментальність, духовність. Збірник наукових праць. Випуск 4. Кривий Ріг: НВП Інтерсервіс, 2014. С.220- 227

https://www.cuspu.edu.ua/images/nauk_zapiski/filology/v148.pdf

Тихолоз Н. Казкотворчість Івана Франка. Львів: 2005. 316 с.

Українські літературні казки. К.: Молодь, 2017.

Українські приказки, прислів'я і таке інше. К.: Либідь.2004 352с.

Дитяча література: проблеми і сьогодення [Текст] / Національна бібліотека України для дітей. – Режим доступу: <http://chl.kiev.ua/default.aspx?id=3599>. - [Електронний ресурс].

Дитяча література - http://www.ae-lib.org.ua/_lit_child.htm . - [Електронний ресурс].

Дитяча література [Текст] / allbest.ru . – Режим доступу: http://otherreferats.allbest.ru/literature/00136675_0.html . - [Електронний ресурс].

Дитяча література [Текст] / allbest.ru. – Режим доступу: <http://otherreferats.allbest.ru/literature/d00136675.html>. - [Електронний ресурс].

Дитяча література [Текст] / Світ книг та музики. – Режим доступу: <http://www.svitknyh.com/collections/dutjacha-literatura>. - [Електронний ресурс].

Дитяча творчість Івана Франка [Текст] / Бібліотека української літератури. – Режим доступу: <http://ukrlib.com.ua/referats/printout.php?id=134>. - [Електронний ресурс].

Дитячий сайт Казкар - <http://kazkar.info/> . - [Електронний ресурс].

Для дітей українською онлайн - <http://kraj.at.ua/>. - [Електронний ресурс].

Казкарка. Сучасна дитяча література - <http://kazkarka.com/studiji/ukrajinska-dytyacha-literaturaradyans.html>. - [Електронний ресурс]

КЛЮЧ - "Краща література юним читачам" <http://www.chl.kiev.ua/key> . - [Електронний ресурс].

Книгарня - <http://kazky.org.ua/Zbirky/Knihovna.html>. [Електронний ресурс].

КНИГИ ДЛЯ ДІТЕЙ. Книги для дітей та підлітків.

<http://childbooks.blox.ua/html;jsessionid=BA744E650A4FC9E16A83A4F00FFCCBDB.bloxua2> . - [Електронний ресурс].

Література для дітей [Текст] / Енциклопедія дитячої літератури / Бібліотека української літератури. Режим доступу <http://www.ukrlib.com.ua/encycl/child/>. - [Електронний ресурс].

Літературний сайт Ігоря Січовика - <http://slovogray.narod.ru/> . - [Електронний ресурс].

М. М. Коцюбинський. Дитячі оповідання [Текст] / Бібліотека української літератури.

Режим доступу: <http://ukrlib.com.ua/referats/printout.php?id=553>. Місце і роль творів І.Я.Франка в українській дитячій літературі. Особливості розвитку дитячої літератури II половини XX століття [Текст] / www.ukrlit.vn.ua. Режим доступу:

<http://www.ukrlit.vn.ua/article/40.html>. - [Електронний ресурс].

Спеціалізовані Інтернет-сайти дитячої літератури. - [Електронний ресурс].

Тривоги дитячої душі (Неповторний світ дитинства в поезіях Лесі Українки) [Текст] / Українська література. – Режим доступу: <http://www.ukrlit.vn.ua/making1/q40ax.html>. - [Електронний ресурс].

У світі казок. Українські народні казки - <http://kazka.co.ua/>. - [Електронний ресурс].

Українська дитяча література [Текст] / www.br.com.ua. – Режим доступу:

<http://www.br.com.ua/referats/s1399/63062.htm>- [Електронний ресурс].

Українська дитяча онлайн бібліотека - <http://ditky.in.ua/> . - [Електронний ресурс].

УКРАЇНЬСКА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ДІТЕЙ XX СТОЛІТТЯ [Текст] / Электронная библиотека научно-образовательной, финансовой и художественной литературы. Режим доступу:

<http://bo0k.net/index.php?bid=9703&chapter=1&p=achapter>. - [Електронний ресурс].

Читанка — дитяча публічна онлайн-бібліотека, яка містить відскановані копії книжок, що були видані давно - <http://chytanka.com.ua/> . - [Електронний ресурс].

Чтиво. Електронна бібліотека - <http://chtyvo.org.ua/>. - [Електронний ресурс]

Інформаційні ресурси:

Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники, дисертації, автореферати.) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal>

Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Режим доступу: URL <http://lib.pnu.edu.ua/>

Викладач

Марта ЧУПРОВСЬКА